

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

**cu privire la aprobarea Planului de măsuri pentru pregătire
de sezonul de încălzire 2023-2024**

din _____
Chișinău

* * *

În temeiul art. 4 alin. (1) lit. (e) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 364-370, art. 620), Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

1. Se instituie Comisia guvernamentală de coordonare a măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2023-2024 și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și/sau a energiei electrice și se aprobă componența acesteia conform anexei nr. 1.

2. Se aprobă Planul de măsuri pentru pregătire de sezonul de încălzire 2023-2024 (în continuare – Plan de măsuri), conform anexei nr. 2.

3. Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituțiile publice, în colaborare cu autoritățile publice locale, vor asigura, în limitele competențelor atribuite, realizarea prezentei hotărâri și a Planului de măsuri:

a) vor elabora și aproba planuri interne în vederea realizării măsurilor necesare pentru executarea măsurilor prevăzute în Planul de măsuri;

b) vor prezenta Ministerului Energiei, până la data de 15 august, 15 septembrie, 15 octombrie și 15 noiembrie 2023, informația despre executarea măsurilor prevăzute în Planul de măsuri.

c) Ministerul Energiei va prezenta Guvernului, până la data de 25 a lunii următoare perioadei de raportare, informația privind progresul în realizarea Planului de măsuri pentru luna precedentă.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Energiei.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul Energiei

Victor PARLICOV

Ministrul Finanțelor

Veronica SIREȚEANU

COMPONENȚA

Comisiei guvernamentale de coordonare a măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2023-2024 și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și/sau a energiei electrice

Prim-ministru, președinte al Comisiei
Ministru al Energiei, vicepreședinte al Comisiei
Viceprim-ministru pentru Reintegrare
Viceprim-ministru, ministru al Dezvoltării Economice și Digitalizării
Viceprim-ministru, ministru al Agriculturii și Industriei Alimentare
Ministru al Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Ministru al Finanțelor
Ministru al Muncii și Protecției Sociale
Ministru al Afacerilor Interne
Ministru al Mediului
Ministru al Educației și Cercetării
Ministru al Sănătății
Guvernator (Bașcan) al Unității teritoriale autonome Găgăuzia (Gagauz-Yeri)
Director al Agenției Proprietății Publice
Director al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
Director al Agenției Rezerve Materiale
Director al Agenției „Moldsilva”
Director al Agenției Achiziții Publice
Director al Agenției pentru Supraveghere Tehnică
Director al Agenției pentru Eficiență Energetică
Director al Serviciul Vamal
Director al Serviciul Fiscal de Stat
Șef al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență
Reprezentant al Congresului Autorităților Locale din Moldova
Director al Întreprinderii de Stat (în continuare ÎS) „Administrația de Stat a Drumurilor”
Director al ÎS „Calea Ferată din Moldova”
Director al Societății pe Acțiuni (în continuare SA) „Moldovagaz”
Director al SA „Energocom”
Director al Societății cu Răspundere Limitată (în continuare SRL) „Moldovatrangaz”
Director al SRL „Vestmoldtrangaz”
Director al SA „Termoelectrica”
Director al SA „CET-Nord”
Director al ÎS „Moldelectrica”
Director al SA „RED-Nord”
Director al Întreprinderii cu Capital Străin (în continuare ÎCS) „Premier Energy Distribution” SA
Director al ÎCS „Premier Energy” SRL
Director al SA „FEE-Nord”
Reprezentanți ai societății civile

Planul de măsuri pentru pregătire de sezonul de încălzire 2023-2024

I. CONTEXT ȘI FUNDAMENTARE

Piața europeană și globală a gazelor naturale a suferit un șoc major de aprovizionare în anul 2022: reducerea bruscă de către Federația Rusă a livrării gazelor naturale către Uniunea Europeană (UE) a pus o presiune fără precedent asupra pieței, declanșând o criză globală a gazelor naturale. În ciuda acestor reduceri a gazelor naturale livrate de Federația Rusă, UE a reușit să-și umple instalațiile de stocare a gazelor naturale cu mult peste mediile istorice. Creșterea semnificativă a nivelului stocurilor de gaze naturale a fost susținută de o combinație de măsuri de politică bine adaptate, un flux record de gaze naturale lichefiate (LNG) și o scădere bruscă a consumului de gaze naturale, în special în industriile mari consumatoare de gaz și energie. Criza gazelor naturale a scos în evidență clar că tranzițiile la energie curată sunt urgente și vor contribui la creșterea stabilității pe piața globală a gazelor naturale.

Aprovizionarea globală cu gaze naturale se estimează a rămâne limitată în anul 2023, iar balanța globală este supusă unei game neobișnuit de largi de incertitudini și factori de risc exogeni. Aceasta include posibilitatea opririi complete a livrărilor de gaze rusești prin conducte către UE, precum și o recuperare/creștere a importurilor de LNG ale Chinei, în conformitate cu contractele pe termen lung ale țării, și respectiv o posibilă disponibilitate mai mică a aprovizionării UE cu LNG. Luând în considerare o combinație a acestor riscuri și presupunând la momentul respectiv că instalațiile de stocare a gazelor naturale din UE ar fi pline cu aproximativ o treime la începutul sezonului de umplere 2023, Raportul Agenției Internaționale pentru Energie „Cum de evitat deficitul de gaze în Uniunea Europeană” din 2022 a identificat un potențial decalaj dintre cerere și ofertă de 57 de miliarde de metri cubi în UE în 2023¹.

Fără implementarea unor măsuri de politici de reducere a consumului de gaze naturale, piața europeană și globală de gaze s-ar putea confrunta cu o perioadă reînnoită de tensiuni între cerere și ofertă, cuplată cu o volatilitate crescută a prețurilor în 2023 și un risc crescut de lipsă de aprovizionare cu gaze în sezonul de încălzire 2023-2024. Având în vedere globalizarea pieței de gaze naturale, cererea crescută de gaze în UE sau în alte regiuni ale lumii ar putea submina securitatea aprovizionării cu gaze și energie electrică pe alte piețe, mai sensibile la prețuri. Acesta este motivul pentru care sunt necesare eforturi comune pentru a reduce impactul volatilității ridicate a prețurilor pe piețele globale de gaze naturale.

Comisia Europeană a propus la 20 iulie 2022 un regulament al Consiliului privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze, care au fost adoptate de Consiliul Europei la 5 august 2022 prin Regulamentul UE 2022/1369. Astfel, statele membre au adoptat măsuri menite să reducă cererea respectivă de gaze cu 15%, așa cum este prevăzut de Regulamentul UE 2022/1369. Acest lucru a dus la reduceri efective ale cererii de gaze în întreaga UE cu 19% între august 2022 și ianuarie 2023.

Chiar și în cazul reducerii cererii realizate și a diversificării ofertei, persistă dificultăți severe în aprovizionarea cu energie, care pot afecta competitivitatea UE și situația economică generală. Riscurile includ o posibilă revenire a cererii de LNG în Asia, care poate reduce disponibilitatea de gaze naturale pe piața globală, condițiile meteorologice care pot afecta funcționarea hidrocentralelor și a centralelor nucleare din UE ceea ce ar necesita o recurgere mai mare la generarea de energie pe bază de gaz și respectiv unele întreruperi suplimentare în aprovizionarea cu gaz, care poate afecta umplerea depozitelor de stocare a gazelor necesare pentru o iarnă mai sigură 2023-2024. În plus, spre deosebire de sezonul de umplere precedent, sezonul de umplere a depozitelor de stocare din 2023 nu poate conta pe cei 60 de miliarde de metri cubi de gaz rusești care au fost încă importați în UE în 2022.

Prin urmare, având în vedere riscurile privind aprovizionarea cu gaze naturale din Federația Rusă, condițiile meteorologice și evoluțiile pieței globale de gaze în anul 2023, prin Regulamentului (UE) 2023/706 din 31 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2022/1369, Consiliul European a prelungit perioada de reducere a

¹ <https://iea.blob.core.windows.net/assets/227fc286-a3a7-41ef-9843-1352a1b0c979/Naturalgasupply-demandbalanceoftheEuropeanUnionin2023.pdf>

cererii pentru măsurile de reducere a cererii de gaze cu un an, fiind prevăzut că statele membre UE vor depune toate eforturile pentru a-și reduce consumul de gaze în perioada 1 aprilie 2023-31 martie 2024 cu cel puțin cu 15% comparativ cu consumul lor mediu de gaze înregistrat în perioada 1 aprilie 2017-31 martie 2022.

Pe lângă asigurarea securității aprovizionării, reducerea cererii ar atenua dificultățile economice prin reducerea volatilității prețurilor și ar micșora presiunea pe o piață de gaze naturale limitată. În timp ce cele mai grave impacturi economice au fost evitate până acum în 2022, piețele globale de gaze naturale rămân foarte constrânse în anul 2023. Prețurile gazelor naturale au atins maxime istorice în 2022, cu un preț maxim de peste 320 €/MWh sau 3390 €/1000 m³ la 26 august. Creșterea semnificativă a prețurilor la gazele naturale a condus la prețuri record la energia electrică în întreaga Uniune Europeană. Prețurile gazelor naturale pe piața spot, la situația din 15-30 iunie 2023, au variat între 35-40 €/MWh (Day Ahead) sau 370-425 €/1000 m³, iar prognoza acestora pentru lunile din perioada rece 2023-2024 s-a plasat între 50-60 €/MWh (Front Month) sau 530-635 €/1000 m³. Cu toate acestea, prețurile la gazele naturale sunt încă la un nivel de două ori mai mare decât nivelul istoric.

În contextul celor menționate mai sus, Guvernul Republicii Moldova la fel ca și statele membre UE își propune a realiza măsuri de reducere a consumului de gaze naturale în următorul sezon de încălzire 2023-2024.

Republica Moldova se confruntă cu mai multe provocări critice în sectorul energetic, care au fost accentuate de agresiunea militară rusă în curs de desfășurare în țara vecină Ucraina. Creșterea economică a țării nu poate fi atinsă dacă aprovizionarea cu resurse energetice principale este supusă unor întreruperi/limitări permanente și dacă prețurile energiei sunt instabile și inaccesibile. Contextul geopolitic actual, care implică războiul de la hotar din Ucraina și politizarea comerțului cu resurse energetice de către Federația Rusă, a crescut exponențial riscurile de aprovizionare cu energie, toate economiile majore din UE confruntându-se cu o creștere a prețurilor pentru energia electrică și gaze naturale, iar nivelul de expunere a Republicii Moldova la șocuri externe este și mai mare decât media și va persista pe termen lung.

Prelungirea războiului din Ucraina și incertitudinea privind evenimentele ce vor urma, perpetuează situația de criză în Republica Moldova, inclusiv în domeniul energetic. Astfel, în contextul în care Federația Rusă deține o poziție importantă (*dominantă*) pe piețele energetice, practic orice acțiune realizată de către aceasta legată de impunerea unor limitări în furnizarea resurselor energetice cât și sancțiunile aferente domeniului energetic aplicate de către alte state, se reflectă în mod direct asupra stabilității piețelor energetice și a valorilor și predictibilității prețurilor la aceste resurse. Cele mai vulnerabile în acest plan fiind statele în curs de dezvoltare și care sunt dependente de importurile de resurse energetice.

Republica Moldova este dependentă practic 100% de importurile de gaze naturale. În același timp, Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, acestea fiind posibil a fi stocate în statele vecine sau în alte țări ce dispun de instalații de stocare. Aprovizionarea și infrastructura de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află sub controlul Guvernului Republicii Moldova. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce amplifică fluctuația sezonieră a cererii la nivel de țară.

Deși, există în prezent un contract de furnizare a gazelor naturale pe un termen de cinci ani între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, în continuare persistă riscul privind rezoluțiunea unilaterală a Contractului de către SAP „Gazprom”, astfel existând riscul ca în orice moment livrările de gaze naturale să fie limitate sau sistate. Totodată, există riscul lipsei unor surse (*alternative*) sigure și competitive de import a gazelor naturale și energiei electrice, în sensul achiziționării acestora la prețuri rezonabile și transportul lor către Republica Moldova. Vulnerabilitate principală în următorul sezon de încălzire 2023-2024 se estimează a fi capacitatea limitată a consumatorilor de energie din Moldova de a plăti prețuri mari la energie, prețuri de piață în caz de o criză energetică.

Considerând riscurile existente în privința securității aprovizionării Republicii Moldova cu energie electrică și gaze naturale, Guvernul prin prezenta hotărâre vine cu mai multe măsuri de prevenire și atenuare a impactului asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și/sau energiei electrice.

Este de remarcat că, întru atenuarea impactului crizei energetice și pregătirea pentru sezonul de încălzire 2022-2023, Guvernul Republicii Moldova a asigurat monitorizarea și implementarea mai multor măsuri de reducere a consumului de energie, stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 606/2022. Astfel, Guvernul a stabilit 33 de

măsurile preventive și 27 de măsuri de reducere și atenuare a impactului limitării furnizării gazelor naturale, care au fost planificate a fi puse în aplicare în diferite scenarii, și s-au dovedit a avea ca rezultat economii semnificative a consumului de energie electrică și gaze naturale. Astfel, în sezonul de încălzire 2022-2023 (octombrie 2022 – martie 2023) comparativ cu sezonul de încălzire 2021-2022 (octombrie 2021 – martie 2022), datorită măsurilor întreprinse precum și a temperaturilor mai ridicate comparativ cu anii precedenți, consumul de gaze naturale a fost redus cu aproximativ circa 47% (de la 882 la 470 mil. m³), iar consumul de energie electrică a fost redus cu aproximativ 10% (de la 2,17 mlrd. kWh la 1,95 mlrd. kWh). Doar datorită funcționării SA „Termoelectrica” pe bază de păcură în sezonul de încălzire 2022-2023, consumul de gaze naturale a fost redus cu circa aproximativ 150 mil. m³.

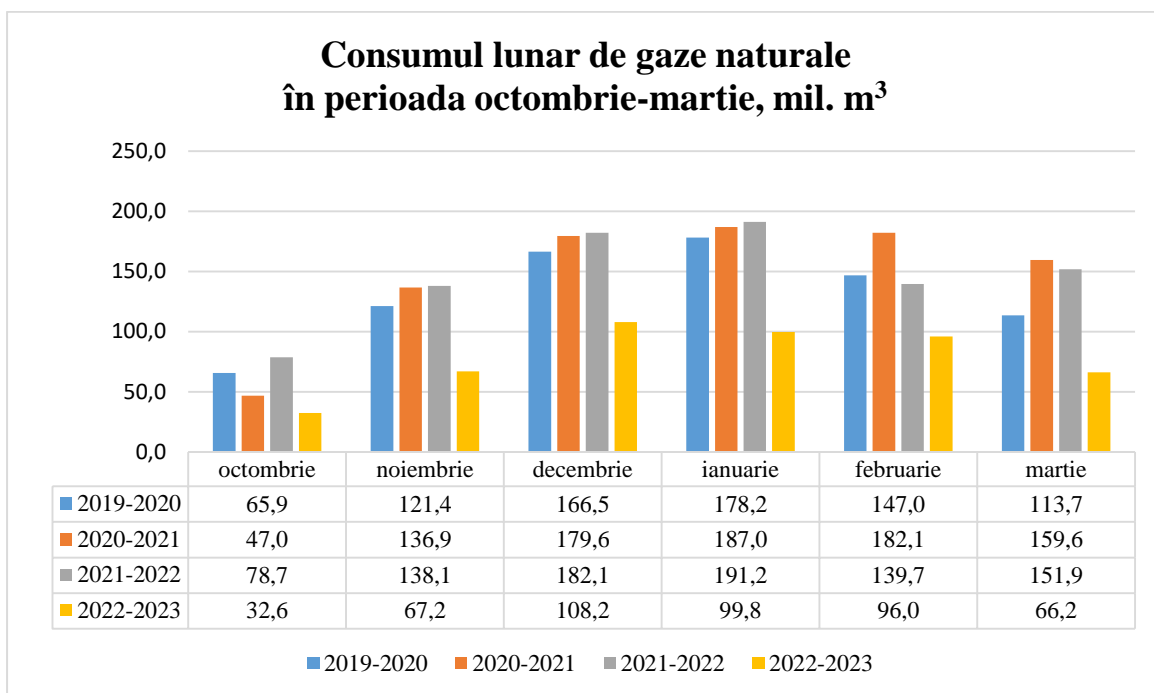

Figura 1. Consumul lunar de gaze naturale de facto în perioada octombrie-martie 2019-2023, mil. m³
Sursa: SA „Moldovagaz”

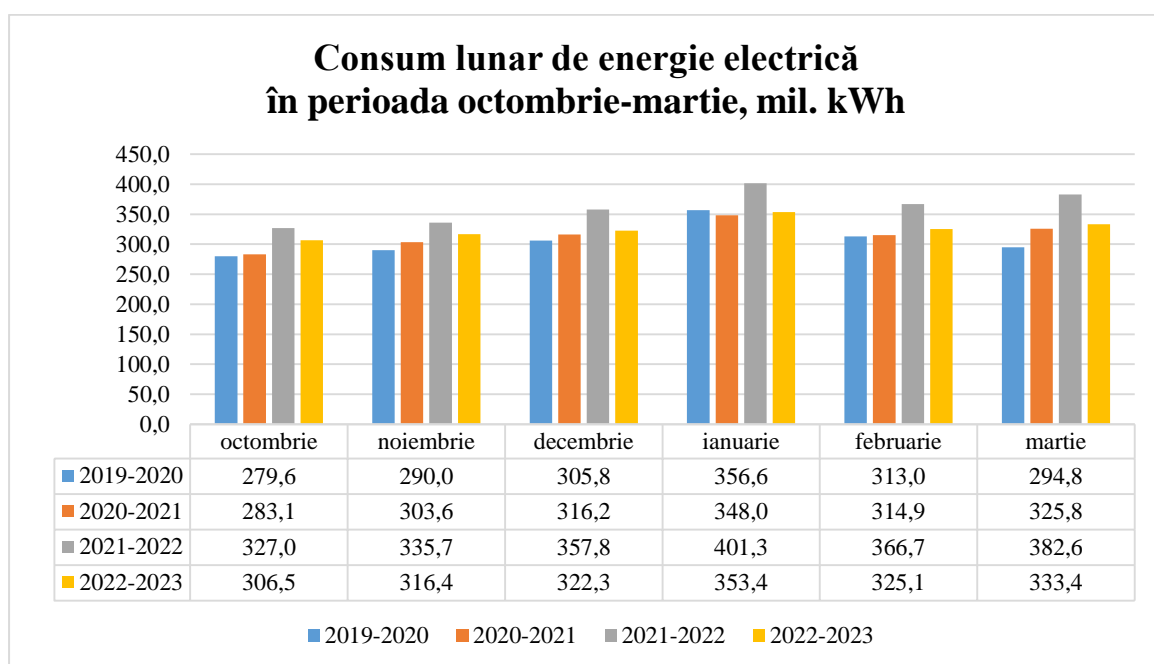

Figura 2. Consumul lunar de energie electrică de facto în perioada octombrie-martie 2019-2023, mil. kWh
Sursa: SA „FEE-Nord” și ÎCS „Premier Energy” SRL

În baza datelor disponibile pe platforma AGSI (Aggregated Gas Storage Inventory), în diagramele de mai jos este prezentat nivelul stocurilor de gaze naturale în UE în diferite perioade pe parcursul anilor 2018-2023.

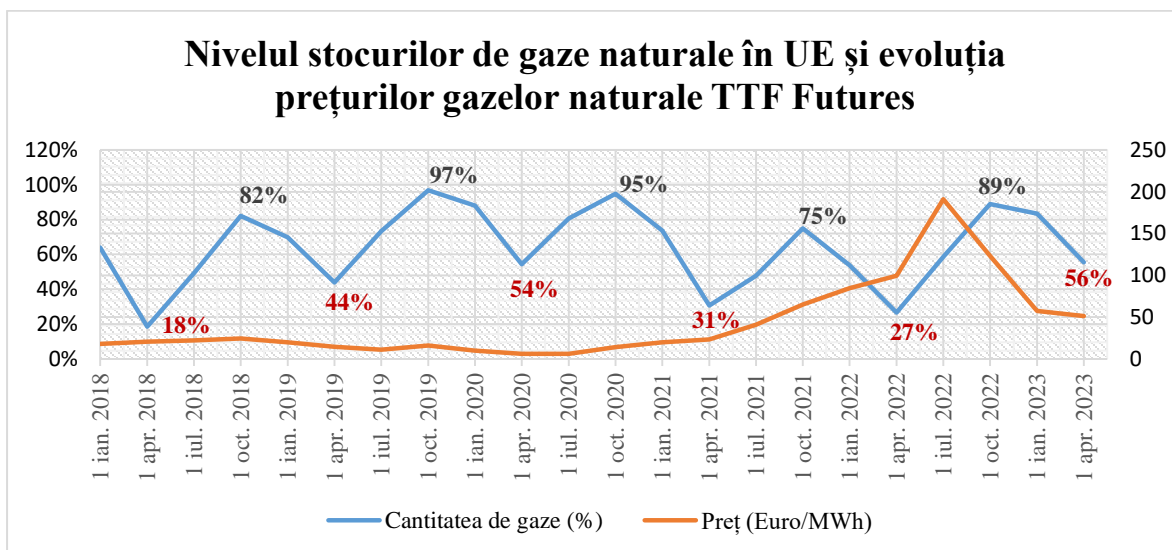

Figura 3. Nivelul stocurilor de gaze naturale în UE (%) și evoluția prețurilor gazelor naturale TTF Futures (Euro/MWh)

Sursa: <https://agsi.gie.eu/>

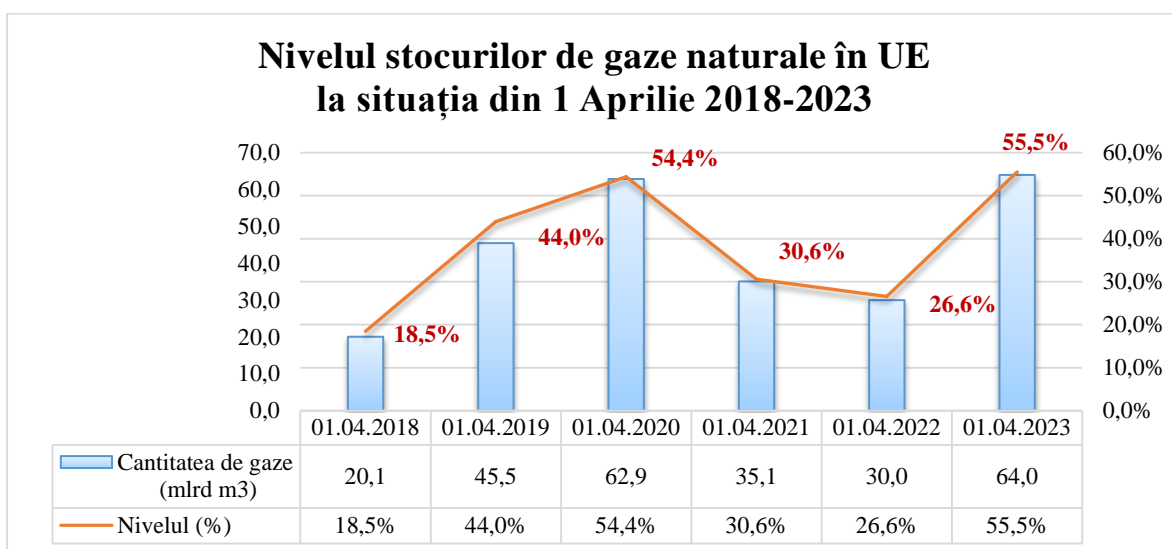

Figura 4. Nivelul stocurilor de gaze naturale în UE la situația din 1 Aprilie 2018-2023, %/mlrd. m³

Sursa: <https://agsi.gie.eu/>

Din diagrama prezentată în Figura 4 se poate observa că în pofida crizei energetice din sezonul de încălzire 2022-2023, datorită măsurilor de umplere a instalațiilor de stocare gaze naturale aplicate de statele membre UE în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 2022/1032, a măsurilor de reducere a consumului de gaze naturale realizate în conformitate cu Regulamentul UE 2022/1369, dar și a temperaturilor mai ridicate înregistrate în această perioadă, la situația din 1 aprilie 2023, stocurilor de gaze naturale în UE sunt la cel mai ridicat nivel înregistrat în această perioadă în ultimii 5 ani, ceea ce a jucat un rol important în diminuarea prețurilor de comercializare pe piața spot a gazelor naturale la sfârșitul sezonului de încălzire 2022-2023. La situația din 25 iunie 2023, stocurilor de gaze naturale în UE sunt la cel mai ridicat nivel înregistrat în această perioadă în ultimii 5 ani, nivelul de umplere a instalațiilor de stocare a gazelor naturale fiind de circa 76%.

În tabelele 1 și 2 sunt prezentate estimări privind consumul lunar de gaze naturale al consumatorilor casnici și non-casnici din Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), precum și consumul lunar de gaze naturale pe categorii de consumatori (protejați și întreruptibili). Tabelul 3 indică consumul lunar (octombrie-aprilie) estimat de păcură și gaze naturale în cazul funcționării SA „Termoelectrica” în bază de păcură în sezonul de încălzire 2023-2024. În tabelul 4 este prezentată cantitatea de energie electrică estimată a fi necesară pentru acoperirea consumului malului drept în perioada octombrie 2023-aprilie 2024, divizată pe energia electrică produsă local și cea necesară a fi importată din alte surse, reieșind din datele înregistrate de facto în anul 2021.

Regimul de funcționare a cazanelor energetice doar prin arderea păcurii 100% nu este considerat unul fiabil, deoarece regimul respectiv duce la deteriorarea utilajului termoelectric cât și a utilajului auxiliar. Astfel, la

funcționarea a 100% în baza păcurii, la cazanele energetice în perioada sezonului de încălzire 2022-2023 au fost înregistrate următoarele efecte negative:

- depunerea intensivă a particulelor solide (funingine) pe suprafețele de încălzire din partea convectivă a cazanului, ca urmare - scăderea intensității schimbului de transfer de căldură și creșterea temperaturii la suprafața metalului;

- depunerea de impurități pe suprafețele de încălzire interioare a preîncălzitorului regenerativ de aer a cazanelor energetice, creșterea rezistenței aerodinamice a acestora;

- purjarea zilnică a duzelor, care necesită trecerea la arderea gazului natural cu micșorarea simultană a sarcinii la blocul energetic, ca urmare - o scădere a fiabilității;

Reieșind din experiența SA „Termoelectrica” în sezonul de încălzire 2022-2023, s-a demonstrat că funcționarea CET Sursa 1 cu utilizarea combinată a combustibilului (gaze naturale – 50% și păcură – 50%) este cel mai fiabil regim, ceea ce reduce la minim eventualele efecte negative.

Tabelul 1. Consumul lunar de gaze naturale estimat al consumatorilor casnici și non-casnici din Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), mil. m³

Volum estimate	2023			2024				Total
	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	
Consumatori casnici	23.5	41.3	58.8	62.7	47.0	46.7	20.2	300.2
Centralele electrice cu termoficare (CET) și centrale termice (CT), inclusiv:	16.8	53.9	66.9	73.9	66.3	58.4	22.9	359.1
SA „Termoelectrica”	15.1	46.4	57.5	64.0	57.8	50.5	21.1	312.4
SA „CET-Nord”	1.5	6.2	7.9	8.5	7.1	6.7	1.6	39.5
Centrale termice regionale	0.2	1.3	1.5	1.4	1.4	1.2	0.2	7.2
Instituții bugetare	1.7	6.4	8.5	8.8	7.8	6.3	2.5	42
Industrie	9.7	13.8	10.9	7.4	7.5	6.7	6.2	62.2
Alte sectoare	20.6	19.0	26.8	31.2	23.7	22.9	12.5	156.7
Total	72.3	134.4	171.9	184.0	152.3	141.0	64.3	920.2

Sursa: SA „Moldovagaz”

Tabelul 2. Consumul de gaze naturale pe categorii de consumatori: protejați și întreruptibili

Categorii consumator	Consumul lunar, mil. m ³												Total	
	Ian	Feb	Mar	Apr	Mai	Iun	Iul	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec	mil.m ³	%
2021														
Protejați	119.3	120.1	102.9	61.5	19.8	14.0	11.5	12.5	20.1	47.0	74.4	111.8	714.9	60.0
Întreruptibili	70.4	64.1	60.1	36.0	22.3	18.5	16.4	16.8	22.6	20.0	66.1	63.2	476.5	40.0
Total	189.7	184.2	163.0	97.5	42.1	32.5	27.9	29.3	42.7	67.0	140.5	175.0	1 191.4	100
2022														
Protejați	136.0	95.4	105.0	37.9	16.3	12.0	11.7	12.1	13.4	18.5	52.8	91.5	602.6	65.4
Întreruptibili	68.0	53.2	57.5	12.0	15.1	15.0	16.0	13.9	15.4	14.0	17.1	21.8	319.0	34.6
Total	204.1	148.6	162.5	49.9	31.4	27.0	27.7	26.0	28.8	32.4	69.9	113.3	921.7	100

Sursa: Operatorii de sistem gaze naturale licențiați din Republica Moldova

Tabelul 3. Consumul estimat de păcură și gaze naturale în cazul funcționării SA “Termoelectrica” (doar Centrala electrică cu termoficare - CET Sursa nr. 1) în baza de păcură în perioada octombrie 2023 - aprilie 2024.

Regimul de funcționare gaze naturale/păcură	SA „Termoelectrica” CET Sursa 1	2023			2024				Total
		Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	
100% păcură	Cantitatea de gaze naturale, mil. m ³	1.0	1.1	0.8	0.8	0.7	0.8	0.7	5,9
	Cantitatea de păcura, mii tone	11.3	32.5	35.9	40.3	34.4	32.9	15.2	202.5
	Cantitatea de gaze naturale estimat a fi redus, mil. m ³	12.9	37.2	41.1	46.1	39.4	37.6	17.4	231.7
50% păcură	Cantitatea de gaze naturale, mil. m ³	7.1	19.5	21.3	23.8	20.3	19.5	9.2	120.7
	Cantitatea de păcura, mii tone	6.1	16.7	18.3	20.5	17.5	16.8	7.9	103.8
	Cantitatea de gaze naturale estimat a fi redus, mil. m ³	6.9	18.8	20.6	23.1	19.7	18.9	8.9	116.8

Sursa: SA „Termoelectrica”

Tabelul 4. Consumul lunar de energie electrică estimat pentru malul drept al râului Nistru, mil. kWh

Cantități estimate	2023			2024				Total
	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	
Total consum, mil. kWh, inclusiv	367.0	403.2	441.8	406.3	384.6	395.0	366.2	2 764.1
<i>producție locală</i>	51.5	116.0	132.4	146.0	148.6	147.8	80.2	822.6
<i>surse externe</i>	315.5	287.2	309.4	260.3	235.9	247.2	286.0	1 941.5

Sursa: ÎS „Moldelectrica” (date privind consum energie electrică înregistrat de facto în anul 2021)

II. ANALIZA POTENȚIALELOR RISCURI ÎN CAZUL UNOR LIMITĂRI SAU SISTĂRI DE GAZE NATURALE ȘI/SAU ENERGIE ELECTRICĂ

Având în vedere contextul local și regional privind aprovizionarea cu gaze naturale, precum și riscurile de limitare, sistare a furnizării gazelor naturale în baza Acordului Adițional din octombrie 2021 la Contractul privind furnizarea gazelor naturale nr. 1ГМ-07-11 din 29 decembrie 2006 încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, au fost analizate 2 scenarii cu probabilități de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de până la 100%, fără ca să existe defecțiuni tehnice pe direcțiile de transport al gazelor naturale (din import) sau defecțiuni tehnice în sistemul național de transport al gazelor naturale, și a fost estimat deficitul de gaze naturale în fiecare caz, cu considerarea realizării măsurilor de reducere și ameliorare a impactului limitării furnizării gazelor naturale. Scenariile au fost analizate, inclusiv prin prisma crizei energetice din sezonul de încălzire 2022-2023, când începând cu 1 octombrie 2022, livrările de gaze naturale de la SAP „Gazprom” către Republica Moldova (ambele maluri) au fost de numai 5,7 mil. m³/zi, fiind astfel reduse cu aproximativ 50% în perioada octombrie 2022 – aprilie 2023 (aproximativ 30% pentru luna octombrie, 49% în noiembrie, 56% în decembrie, 55,6% în ianuarie, 59,6% în februarie, 51% în martie și 30,5% în aprilie) în raport cu volumele de gaze naturale coordonate în baza Acordului Adițional din octombrie 2021 la Contractul privind furnizarea gazelor naturale nr. 1ГМ-07-11 din 29 decembrie 2006 încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”. Capacitățile rezervate de gaze naturale pentru consumatorii de pe malul stâng și drept al Republicii Moldova, au fost în valoare totală de doar 5,7 mil. m³/zi, fiind nevoie în perioada rece a anului de capacități adiționale atât pentru malul stâng cât și pentru malul drept pentru funcționarea normală atât a sistemului de transport și distribuție a gazelor naturale cât și a sectorului electroenergetic. În luna noiembrie 2022, SA „Moldovagaz” a repartizat volumul de 5,7 mil. m³/zi livrate de SAP „Gazprom” între malul drept și malul stâng proporțional cotei părți din consumul gazelor naturale înregistrat în anul 2021, fără a lua în considerație volumul de gaze naturale livrat către Centrala Termoelectrică de la Cuciurgan (în continuare MGRES) pentru producerea energiei electrice destinate consumatorilor malului drept, fiind alocate astfel către malul drept 3,4 mil. m³/zi și către malul stâng 2,3 mil. m³/zi. Începând cu luna decembrie 2022, întreg volumul de gaze naturale de 5,7 mil. m³/zi livrat către Republica Moldova de SAP „Gazprom” a fost alocat de către SA „Moldovagaz” pentru acoperirea consumului malului stâng și pentru producerea energiei electrice de către MGRES pentru malul drept.

Impactul acestor limitări, și a deficitului de gaze, a fost analizat și din aspectul disponibilității la SA „Termoelectrica” (CET Sursa nr. 1), care este cel mai mare consumator de gaze naturale din țară, a unor rezerve suficiente de păcura pentru a trece la producerea energiei electrice și termice pe bază de păcură (50%) pe întreg sezonul de încălzire 2023-2024, precum și a altor măsuri ce au putut fi posibil a fi cuantificate.

În continuare sunt prezentate 3 scenarii de bază, din care 2 scenarii cu probabilități de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de până la 100%, fără ca să existe defecțiuni tehnice pe direcțiile de transport al gazelor naturale (din import) sau defecțiuni tehnice în sistemul național de transport al gazelor naturale, după cum urmează:

- 1. Nu se înregistrează limitări a gazelor naturale furnizate de SAP „Gazprom”,** respectiv livrările gazelor naturale și energie electrică către Republica Moldova vor avea loc în condiții normale.
- 2. SAP „Gazprom” livrează către Republica Moldova doar 5,7 mil. m³/zi**
 - 2.1. Situația în care SA „Moldovagaz” decide repartizarea celor 5,7 mil. m³/zi livrate de SAP „Gazprom” între malul drept și malul stâng proporțional cotei părți din consumul gazelor naturale pentru necesități proprii înregistrat în anul 2021, fără a lua în considerație volumul de gaze naturale livrat către MGRES pentru producerea energiei electrice destinată consumatorilor malului drept.
 - 2.2. Situația în care SA „Moldovagaz” decide alocarea celor 5,7 mil. m³/zi livrate de SAP „Gazprom” către consumatorii de pe malul stâng al Nistrului, inclusiv în scopul producerii energiei electrice pentru consumatorii malului drept.
- 3. Rezilierea de către SAP „Gazprom” a contractului existent privind furnizarea gazelor naturale încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”**

Scenariile respective sunt prezentate în tabelul 5 prezentat mai jos.

Tabelul 5. Scenarii analizate privind furnizarea gazelor naturale și energiei electrice în sezonul de încălzire 2023-2024

No.	Scenarii furnizare gazelor naturale/energie electrică către malul drept	Probabilitatea	% limitări	2023			2024				Total ²	
				Oct.	Nov.	Dec.	Ian.	Febr.	Mart.	Apr.		
	Scenariul I	Medie	0 %	Nu se înregistrează limitări a gazelor naturale furnizate de SAP „Gazprom”								
I	Gaze naturale livrate de SAP „Gazprom”, mil. m ³			72.3	134.4	171.9	184.0	152.3	141.0	64.3	920.2	
	Producția locală de energie electrică, mil. kWh			51.5	116.0	132.4	146.0	148.6	147.8	80.2	822.6	
	Energie electrică livrată din alte surse, mil. kWh, inclusiv			100%	315.5	287.2	309.4	260.3	235.9	247.2	286.0	1 941.5
	Energie electrică livrată dintr-o sursă, mil. kWh			70%	220.8	201.1	216.6	182.2	165.1	173.0	200.2	1 359.0
	Energie electrică livrată din alte surse, mil. kWh			30%	94.7	86.2	92.8	78.1	70.8	74.2	85.8	582.4
II	Scenariul II	Ridicată	0-42 %	SAP „Gazprom” livrează către Republica Moldova doar 5,7 mil. m³/zi								
	Scenariul II (A)	Ridicată	0-42 %	Situația în care SA „Moldovagaz” decide repartizarea celor 5,7 mil. m³/zi livrate de SAP „Gazprom” între malul drept și malul stâng proporțional cotei părți din consumul gazelor naturale pentru necesități proprii înregistrat în anul 2021, fără a lua în considerație volumul de gaze naturale livrat către MGRES pentru producerea energiei electrice destinate consumatorilor malului drept								
	Gaze naturale livrate de SAP „Gazprom”			mil. m ³	72.3	102	105.4	108.5	92.8	105.4	63	649.4
				mil. m ³ /zi	3.7	3.4	3.4	3.5	3.2	3.4	2.1	
	Gaze naturale livrate din alte surse, mil. m ³				0	32.4	66.5	75.5	59.5	35.6	1.3	270.8
	Producția locală de energie electrică, mil. kWh				51.5	116.0	132.4	146.0	148.6	147.8	80.2	822.6
	Energie electrică livrată de pe malul stâng, mil. kWh				143.8	0	0	0	0	0	0	143.8
	Energie electrică livrată din alte surse externe, mil. kWh				236.9	287.2	309.4	260.3	235.9	247.2	226.3	1 797.7
	Scenariul II (B)	Ridicată	100 %	Situația în care SA „Moldovagaz” decide alocarea celor 5,7 mil. m³/zi livrate de SAP „Gazprom” către consumatorii de pe malul stâng al Nistrului, inclusiv în scopul producerii energiei electrice								
	Gaze naturale livrate de SAP „Gazprom”, mil. m ³				0	0	0	0	0	0	0	0
	Gaze naturale livrate din alte surse malului drept, mil. m ³				72.3	134.4	171.9	184.0	152.3	141.0	64.3	920.2
	Producția locală de energie electrică, mil. kWh				51.5	116.0	132.4	146.0	148.6	147.8	80.2	822.6
	Energie electrică livrată de pe malul stâng, mil. kWh (~100%)				315.5	235.5	204	260.3	230	244	282	1 771.3
Energie electrică livrată din alte surse externe, mil. kWh				0	51.7	105.4	0	5.9	3.2	4.0	170.2	
III	Scenariul III	Medie	100 %	Rezilierea de către SAP „Gazprom” a contractului existent privind furnizarea gazelor naturale încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”								
	Gaze naturale livrate de SAP „Gazprom”, mil. m ³				0	0	0	0	0	0	0	0
	Gaze naturale livrate din alte surse, mil. m ³				72.3	134.4	171.9	184.0	152.3	141.0	64.3	920.2
	Producția locală de energie electrică, mil. kWh				51.5	116.0	132.4	146.0	148.6	147.8	80.2	822.6
	Energie electrică livrată de pe malul stâng, mil. kWh				0	0	0	0	0	0	0	0
	Energie electrică livrată din alte surse externe, mil. kWh				315.5	287.2	309.4	260.3	235.9	247.2	286.0	1,941.5

² Datele prezentate în acest tabel sunt unele estimative bazate pe consumurile de facto a gazelor naturale și energiei electrice în anii precedenți, precum și pe estimările disponibile pentru sezonul de încălzire 2023-2024.

Proгноza consumului lunar de gaze naturale în perioada octombrie 2023-aprilie 2024 prezentată de SA „Moldovagaz” nu poate servi drept unic temei/reper pentru achizițiile de gaze naturale efectuate de furnizori, reieșind din faptul că aceasta în perioada sezonului de încălzire poate fi influențată de mai mulți factori, cum ar fi: temperatura aerului atmosferic, prețurile de achiziție a gazelor naturale, funcționarea sau nu pe păcură a marilor consumatori de gaze naturale, nivelul prețurilor reglementate și capacitatea de plată a consumatorilor finali etc.. Astfel, titularii de licență pentru furnizarea gazelor naturale urmează să-și ajusteze lunar prognoza consumului de gaze naturale pentru următorul sezon de încălzire 2023-2024 în dependență de evoluția mai multor factori ce pot influența nivelul consumului de gaze naturale al consumatorilor finali.

III. ESTIMĂRI ALE IMPACTULUI ASUPRA CONSUMULUI DE GAZE NATURALE ÎN CAZUL REALIZĂRII MĂSURILOR DE PREVENIRE ȘI ATENUARE APLICATE ÎN BAZA SCENARIILOR ANALIZATE

În Planul de măsuri sunt planificate o serie de acțiuni de reducere a consumului de gaze naturale, care urmează a fi aplicate cu sau fără apariția unor limitări de furnizare a gazelor naturale, acestea fiind prezentate în tabelul 6.

Tabelul 6. Măsuri necesare de reducere a consumului de gaze naturale cu sau fără apariția unor limitări de furnizare a gazelor naturale

Măsuri de reducere a consumului	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total
	Consum redus de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³							
Măsura nr. 1: Monitorizarea și asigurarea zilnică a consumului rațional de resurse energetice în cadrul clădirilor publice și comerciale, inclusiv de către persoana responsabilă desemnată pentru fiecare clădire	2.2	2.5	3.5	4.0	3.2	3.0	1.5	20.0
Măsura nr. 2: Campanii de informare a cetățenilor privind modalitățile de reducere a consumului	0.9	1.7	2.4	2.5	1.9	1.9	0.8	12.0
Măsura nr. 3: Reconectarea centralelor termice pe biomasă în cadrul instituțiilor publice	0.5	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	0.5	7.0
Măsura nr. 4: Estimarea creșterii cererii de lemne de foc și cărbune, urmare a prețului ridicat pentru gazele naturale	5	10	10	10	10	10	5	60.0
Total	8.7	15.4	17.1	17.7	16.2	16.1	7.8	99.0

În tabelul 7 este prezentat scenariul II (A) (SAP „Gazprom” livrează către Republica Moldova doar 5,7 mil. m³/zi) cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de 0-42%, inclusiv măsurile necesare a fi întreprinse în vederea reducerii cererii sau acoperirii unui eventual deficit de gaze naturale. În acest scenariu, sunt considerate a fi aplicate măsurile 1-4 cu aplicarea adițională a măsurilor 5-8.

Tabelul 7. Scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale cu până la 42% și măsuri necesare a fi întreprinse.

Scenarii limitarea furnizării gazelor naturale	Probabilitatea	% limitări	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total	Rezerva
			Deficit volume de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³								
II (A)	Ridicată	0-42 %	0	32.4	66.5	75.5	59.5	35.6	1.3	270.8	
Măsurile nr. 1-4			-	15.4	17.1	17.7	16.2	16.1	1.3	83.8	15.2
Măsura nr. 5: Reducerea temperaturii agentului termic livrat în sistemele de alimentare centralizată cu energie termică cu 10%			-	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	-	12	1
Măsura nr. 6: Trecerea centralelor electrice cu termoficare (CET) a fabricilor de zahăr la combustibil alternativ, ICS „Moldova-Zahar” SRL și IM „Südzucker Moldova” SA			-	8	1	0.5	-	-	-	9.5	0.5
Măsura nr. 7: Utilizarea stocurilor de gaze naturale create în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 2022/1032			-	6.6	46	54.9	4.5	-	-	112	-
Măsura nr. 8: Utilizarea stocurilor de gaze naturale create în perioada precedentă de SA „Energocom” în baza Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD ratificat, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”			-	-	-	-	36.4	17.1	-	125	71.5

În tabelul 8 sunt prezentate Scenariile II (B) și III cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de 100%, inclusiv măsurile necesare a fi întreprinse în vederea reducerii cererii sau

acoperirii unui eventual deficit de gaze naturale. În acest scenariu, sunt considerate a fi aplicate măsurile 1-6 cu aplicarea adițională a măsurilor 7-12.

Tabelul 8. Scenariile cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale cu 100% și măsuri necesare a fi întreprinse.

Scenarii limitarea furnizării gazelor naturale	Probabilitatea	% limitări	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total	Rezerva
			Deficit volume de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³								
II (B) și III	Ridicată	100 %	72.3	134.4	171.9	184.0	152.3	141.0	64.3	920.2	
Măsurile nr. 1-6			9.7	25.8	20.5	20.6	18.6	18.5	8.3	122.0	
Măsura nr. 7: Utilizarea stocurilor de gaze naturale create în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 2022/1032			-	108.6	3.4	-	-	-	-	112	-
Măsura nr. 8: Utilizarea stocurilor de gaze naturale create în perioada precedentă de SA „Energocom” în baza Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD ratificat, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”			62.6	-	62.4	-	-	-	-	125	-
Măsura nr. 9: Trecerea Termoelectrica (CET sursa 1) la funcționarea combinată pe bază de păcură 50% și gaze naturale 50%			-	-	20.6	23.1	19.7	18.9	8.9	116.8	25.7
Măsura nr. 10: Utilizarea stocurilor de gaze naturale din rețelele naționale de transport			-	-	14.0	-	-	-	-	14	-
Măsura nr. 11: Accesarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD (ciclul nr. 2), în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”			-	-	51.0	140.3	114.0	94.7	(10.5)	400	-
Măsura nr. 12: Utilizarea stocurilor de securitate de gaze naturale disponibile			-	-	-	-	-	8.9	36.7	45.6	-

Măsura nr. 9 ce prevede utilizarea combinată a combustibilului gaze naturale - păcură se va aplica în dependență de evoluțiile prețurilor la resursele energetice, disponibilitatea resurselor energetice și impactul asupra vulnerabilității consumatorilor.

Volumele lunare de gaze naturale prognozate pentru perioada octombrie 2023 – aprilie 2024 se bazează pe consumul lunar înregistrat în aceeași perioadă în anii precedenți (2017-2022), și reprezintă niște valori estimative, care pot fi influențate de mai mulți factori.

În cazul în care vor fi aplicate măsurile de reducere și atenuare a impactului limitării gazelor naturale, și anume măsurile 1-6, 8, 10 și 12 enumerate în tabelul de mai sus, este posibil a fi redus necesarul estimat de gaze naturale cu circa aproximativ 300 mil. m³ pe parcursul sezonului de încălzire 2023-2024. Reieșind din prognoza prezentată de SA „Moldovagaz” privind consumul lunar al consumatorilor finali în perioada octombrie 2023 – aprilie 2024 de circa 920,2 mil. m³, pentru asigurarea acoperirii necesarului de gaze naturale, estimat la situația din luna iulie 2023, va fi necesar a fi achiziționat pentru sezonul de încălzire 2023-2024 (până la începerea sau pe parcursul sezonului de încălzire) aproximativ 483-600 mil. m³ (în dependență de funcționarea sau nu a SA „Termoelectrica” (CET sursa 1) pe bază de păcură). În cazul transpunerii în legislația națională și implementării prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032, titularul obligației de stocare gaze naturale desemnat de Guvern ar urma să achiziționeze aproximativ 110 mil. m³ până la 01 noiembrie 2023. În acest caz, necesarul de gaze naturale, conform

situației din luna iulie 2023, se estimează la aproximativ 373-490 mil. m³. Totodată, este de remarcant faptul că, prognoza consumului lunar de gaze naturale în perioada octombrie 2023-aprilie 2024 prezentată de SA „Moldovagaz” nu poate servi drept unic temei/reper pentru achizițiile de gaze naturale planificate de titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale, reieșind din faptul că consumul estimat pentru perioada sezonului de încălzire poate fi influențat de mai mulți factori, cum ar fi: temperatura aerului atmosferic, prețurile de achiziție a gazelor naturale, funcționarea sau nu pe păcură a marilor consumatori de gaze naturale, nivelul prețurilor reglementate și capacitatea de plată a consumatorilor finali etc.. Astfel, titularii de licență pentru furnizarea gazelor naturale urmează să-și ajusteze cel puțin lunar prognoza consumului de gaze naturale pentru următorul sezon de încălzire 2023-2024 în dependență de evoluția mai multor factori ce pot influența nivelul consumului de gaze naturale al consumatorilor finali.

Reieșind din scenariile analizate se poate conchide că, în condițiile în care vor fi realizate/îndeplinite toate măsurile preventive și de atenuare a impactului limitării furnizării gazelor naturale enumerate în Plan, în cazul limitării/sistării furnizării gazelor naturale chiar și cu 100% de către SAP „Gazprom”, nu va fi necesar a purcede la măsura de deconectare a consumatorilor întreruptibili stabiliți de către operatorii de sistem în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului și Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, SA „Energocom” având asigurate capacitățile/instrumentele necesare pentru procurarea volumelor suplimentare de gaze naturale din alte surse sau de pe piața spot pentru acoperirea consumului estimat. Conform estimărilor în cadrul acestui scenariu, urmare a utilizării Acordului de împrumut de la BERD de 300 mil. EURO, în cazul aplicării tuturor măsurilor de atenuare a impactului, la un preț mediu estimat de achiziție a gazelor naturale de 750 Euro/1000 m³ va fi posibil a acoperi integral deficitul de gaze naturale până în luna martie, ulterior volumul de gaze naturale necesar acoperirii deficitului de gaze naturale fiind posibil a fi achiziționat din sursele financiare acumulate din plățile pentru gazele naturale furnizate la prețuri reglementate.

Urmare a ratificării de către Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 206/2022 a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”, va fi asigurată posibilitatea acumulării unor stocuri de gaze naturale suficiente pentru acoperirea unui eventual deficit de gaze naturale și/sau va fi facilitat procesul de diversificare a furnizorilor de gaze naturale și a rutelor de aprovizionare. În cazul unui preț mediu estimat de achiziție a gazelor naturale de 500-1000 Euro/1000 m³, ar putea fi achiziționat un volum de gaze naturale de până la 300-600 mil. m³.

În cazul Scenariului II (A) și III, practic toată cantitatea de energie electrică necesară adițional celei produse local, va fi necesar a fi acoperită din alte surse, altele decât MGRES, ceea ce ar putea prezenta anumite riscuri, în anumite circumstanțe, pentru asigurarea stabilității sistemului electroenergetic al Republicii Moldova (malul drept), având în vedere situația din Noiembrie 2022 când urmare a bombardamentelor Federației Ruse a fost afectată semnificativ infrastructura energetică din Ucraina. Totodată, în cazul Scenariului III - rezilierea de către SAP „Gazprom” a contractului existent privind furnizarea gazelor naturale încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, ar exista riscuri majore pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale a malului stâng al Nistrului.

IV. MĂSURI DE PREVENIRE ȘI ATENUARE A IMPACTULUI

În scopul întreprinderii pașilor necesari pentru punerea în aplicare a măsurilor de atenuare și reducerea a consumului de gaze naturale în caz de limitare a furnizării gazelor naturale, cu titlu de recomandare, se propune o serie de măsuri preventive și de atenuare necesare a fi întreprinse de către autorități, conform măsurilor prevăzute în tabelele 9 și 10.

Astfel se prezintă tabelul cu măsurile preventive, termenul de realizare și responsabilii, necesare a fi întreprinse în vederea prevenirii și atenuării impactului în caz de limitare a furnizării gazelor naturale.

Tabelul 9. Măsuri preventive

Nr.	Măsuri preventive	Termen de realizare	Autorități/entități competente
1	Înregistrarea și examinarea oportunității participării la achizițiile comune de gaze naturale organizate în cadrul	2023	SA „Energocom” Alți titulari de licență

	Platformei Energetice a UE în conformitate cu Regulamentul Consiliului UE 2022/2576		pentru furnizarea gazelor naturale Consumatori mari de gaze naturale
2	Asigurarea disponibilității operaționalizării ciclului nr. 2 al împrumutului de tip revolving de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) de 300 mil. Euro	01.10.2023	SA „Energoacom”
3	Întreprinderea măsurilor necesare întru asigurarea lanțului logistic pentru transportarea păcurii în termen, în caz de necesitate, prin asigurarea unui număr suficient de cisterne și locomotive	2023	ÎS „Calea Ferată din Moldova” Agenția Proprietății Publice Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR)
4	Întreprinderea măsurilor întru majorarea capacității comerciale la granița România -Republica Moldova, în contextul capacității limitate alocate de ENTSO-E pentru blocul UA/MD pe direcția de import de energie electrică din zona sincronă a Europei continentale, ce ar garanta posibilitatea achiziționării energiei electrice pentru acoperirea necesarului de import pentru consumul malului drept din România sau alte țări UE. O valoare de circa 600 MW a capacității comerciale la granița România-Republica Moldova ar permite evitarea limitărilor de consum în condițiile lipsei altor surse interne sau de import	01.11.2023	ÎS „Moldelectrica” Ministerul Energiei
5	Asigurarea creării stocurilor de securitate în conformitate cu prevederile Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative și cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale	01.10.2023	SA „Energoacom”
6	Accelerarea implementării programelor de eficientizare a consumului de energie, cu accent pe consumatorii vulnerabili și sectorul rezidențial, elaborarea de noi programe și implementarea lor	Permanent	Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE) Ministerul Energiei Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale
7	Implementarea de către autorități conform competențelor a Legii nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice și a măsurilor îndreptate spre prevenirea și combaterea vulnerabilității energetice a populației	Permanent	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Finanțelor
8	Creșterea treptată a volumelor și completarea rezervelor de stat de păcură și de cărbune, până la nivelul maxim prevăzut de Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de stat	2023	Ministerul Afacerilor Interne Agenția Rezerve Materiale
9	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de cărbune pentru sezonul de încălzire 2023-2024 pentru toată populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a cărbunelui	2023-2024	Sectorul privat Grupul de lucru privind supravegherea prețurilor la produse/servicii pe piața internă de consum
10	Întreprinderea acțiunilor necesare pentru facilitarea importului de biocombustibili solizi, formele de bază de comercializare a cărora corespund prevederilor tabelului 2 din Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1070/2013.	01.09.2023	Ministerul Mediului Ministerul Energiei Ministerul Finanțelor Serviciul Vamal Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

			<i>Agenția de Mediu AEE</i>
11	Organizarea, monitorizarea și colectarea produselor lemnoase, paielor și altor materii naturale nepericuloase provenite din agricultură sau silvicultură în timpul tăierilor sanitare ca materie primă pentru biocombustibil	2023-2024	<p>Agenția „Moldsilva” ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” ÎS „Calea Ferată din Moldova” Întreprinderile municipale de întreținere și amenajare a spațiilor verzi Ministerul Mediului Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Se recomandă Autorităților Publice Locale (APL)</p>
12	Identificarea măsurilor de aplicare a facilităților fiscale pentru promovarea surselor de energie regenerabile și eficienței energetice	01.10.2023	<p>Ministerul Finanțelor Ministerul Energiei AEE</p>
13	Asigurarea durabilității surselor de biomasă și stimularea utilizării în agricultură a surselor regenerabile de energie	2023-2024	<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare AEE</p>
14	Identificarea opțiunilor de subvenționare a mediului de afaceri, care vor trece la utilizarea surselor de energie regenerabilă, biocombustibili solizi (brichete/pelete), produse din deșeuri agricole și vor face investiții în tehnologii în vederea reducerii emisiilor de poluanți de la surse fixe de poluare, inclusiv cu prezentarea dovezilor	2023-2024	<p>Ministerul Mediului Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) Ministerul Energiei Ministerul Finanțelor AEE</p>
15	Organizarea, monitorizarea și colectarea produselor lemnoase și altor materii naturale nepericuloase provenite din silvicultură în timpul tăierilor efectuate la întreținerea drumurilor (spații verzi) ca materie primă pentru biocombustibili, și oferirea accesului la acestea la solicitare	Permanent	<p>ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” Agenția Proprietății Publice Agenția „Moldsilva” AEE</p>
16	Facilitarea organizării, monitorizării și colectării produselor lemnoase, paielor și altor materii naturale nepericuloase provenite din agricultură sau silvicultură (cu axare pe agricultorii care au obținut subvenții de la stat)	2023-2024	<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare AEE</p>
17	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de masă lemnoasă pentru sezonul de încălzire 2023-2024 în limita volumelor de tăieri autorizate pentru perioada respectivă pentru populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a masei lemnoase	2023-2024	<p>Ministerul Mediului Agenția „Moldsilva” ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” ÎS „Calea Ferată din Moldova” Întreprinderile municipale de întreținere și amenajare a spațiilor verzi Se recomandă APL</p>
18	Asigurarea verificării stării funcționale și disponibilității în instituțiile medicale a unităților de generare a energiei electrice de rezervă pentru utilizarea acestora în caz de necesitate	30.09.2023	<p>Ministerul Sănătății Se recomandă APL</p>
19	Întreprinderea măsurilor necesare întru asigurarea disponibilității/capacității de a procura energie electrică sau gaze naturale de pe piețele internaționale din regiune în cazul unei situații excepționale pe piața energiei electrice	2023	<p>SA „Energocom”</p>

	și/sau gazelor naturale.		
20	Asigurarea inventarierii stocurilor de combustibili la instituțiile medicale necesare pentru sursele de generare a energie electrice și întreprinderea măsurilor necesare pentru suplینirea acestora	30.09.2023	Ministerul Sănătății Se recomandă APL
21	Includerea treptată în Planurile anuale de investiții, după caz, a măsurilor de achiziție/suplinire a rezervelor de generatoare de energie electrică pentru alimentarea de urgență a punctelor de infrastructură critică deținute.	2023	ANRE Titularii de licență pentru activitatea de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare la nivel de raion, municipiu și oraș și pentru activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acestora
22	Desemnarea unei persoane responsabile, pentru fiecare instituție subordonată, care să monitorizeze, verifice și să asigure consumul rațional de resurse energetice, și să asigure menținerea temperaturii interioare recomandate în cadrul clădirii specifice tipului de activitate	15.09.2023	Agencia Proprietății Publice (APP) Cancelaria de Stat Autorități publice centrale (APC) Se recomandă APL
23	Actualizarea listei consumatorilor protejați și întreruptibili, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului și Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale	30.09.2023	SRL „Moldovatrangaz” Operatorii sistemelor de distribuție
24	24.1 Asigurarea stocării volumului maxim posibil de gaze naturale în rețelele de transport gestionate, prin utilizarea contractului de prestare a serviciului de flexibilitate prin stocare în conductă	31.10.2023 - 31.03.2024	SRL „Moldovatrangaz” SRL„Vestmoldtrangaz”
	24.2 Asigurarea stocării volumului maxim posibil de gaze naturale în rețelele de transport	31.10.2023 - 31.03.2024	SRL „Moldovatrangaz” SRL„Vestmoldtrangaz” Utilizatorii de sistem ANRE
25	Păstrarea disciplinei comerciale și financiare de către utilizatorii de sistem prin asigurarea tuturor măsurilor (mijloace financiare suficiente, contracte de echilibrare cu părțile responsabile, etc) necesare implementării normelor cu privire la echilibrare prevăzute în actele normative de reglementare	Permanent	ANRE SRL „Moldovatrangaz” SA „Moldovagaz” SA „Energocom” Alți utilizatori de sistem
26	Finalizarea lucrărilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2023-2024 a utilajului de bază și a celui auxiliar, precum și a rețelelor termice la SA „Termoelectrica” și SA „CET-Nord”	15.10.2023	APP SA “Termoelectrica” SA “CET-Nord”
27	Întreprinderea măsurilor necesare pentru creșterea numărului de clădiri ce ar putea fi conectate la sistemele de alimentare centralizată cu energie termică	2023-2024	Ministerul Energiei SA „Termoelectrica” SA „CET-Nord”
28	Reconectarea clădirilor la sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, unde este posibil din punct de vedere tehnic	01.10.2023	SA „Termoelectrica” SA „CET-Nord”
29	Crearea și menținerea de către CET-uri a stocurilor de combustibil alternativ necesare pentru producerea energiei electrice și termice	01.10.2023	ICS „Moldova-Zahar” SRL IM “Südzucker Moldova” SA

30	Crearea și menținerea stocurilor de combustibil alternativ pentru producerea energie termice la centralele termice din mun. Chișinău, mun. Bălți și din alte localități, unde este posibil din punct de vedere tehnic	01.10.2023	SA „Termoelectrica”, SA „CET-Nord”
31	Crearea și menținerea de către consumatorii întreruptibili a stocurilor de combustibil alternativ necesare pentru asigurarea activității, unde este posibil din punct de vedere tehnic	01.10.2023	Consumatorii întreruptibili
32	Întreprinderea acțiunilor necesare pentru asigurarea activării la orice moment a alimentării consumatorilor prin intermediul altor scheme de aprovizionare cu energie electrică, decât cele tradiționale	01.10.2023	ÎS „Moldelectrica”
33	În scopul reducerii vulnerabilităților tehnice în domeniul asigurării cu energie electrică, elaborarea și implementarea acțiunile organizatorice și tehnice necesare pentru alimentarea Republicii Moldova din Sistemul Electroenergetic Național al României prin asigurarea funcționării, la necesitate, a LEA-110 kV:		ÎS „Moldelectrica”
	33.1 Huși — Cioara	01.10.2023	
	33.2 Stânca — Costești	01.10.2023	
	33.3 Țuțora — Ungheni	01.10.2023	
	33.4 Fălciu — Gotești	30.11.2023	
34	Actualizarea listei și a Normativului de deconectări manuale ale unor categorii de consumatori de energie electrică, precum și a listei și a Normativului de limitare a consumului de energie electrică pe tranșe în situații deosebite în sistemul electroenergetic	30.09.2023	ÎS „Moldelectrica” SA „RED-Nord” ÎCS „Premier Energy Distribution” SA ANRE
35	Verificarea activităților întreprinse de instituții/autorități în scopul pregătirii obiectelor și sistemelor de alimentare cu energie termică și energie electrică ale întreprinderilor gospodăriei comunale, fondului locativ, instituțiilor bugetare, precum și ale operatorilor de sistem și unităților termoenergetice	15.10.2023	ANRE Agenția pentru Supraveghere Tehnică
36	Transpunerea în legislația națională și ulterior, implementarea prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 privind stocarea gazelor naturale	01.11.2023	Ministerul Energiei ANRE Titular al obligației de stocare gaze naturale desemnat de Guvern
37	37.1 Colectarea informației privind volumul de combustibil solid/biomasă disponibil și cel necesar centralelor termice instalate la instituțiile publice ce funcționează pe acest tip de combustibil, și oferirea suportului instituțiilor în procesul de aprovizionare cu combustibil	01.10.2023	AEE
	37.2 Monitorizarea și publicarea pe pagina oficială web a consumului de resurse energetice în sectorul public pentru sezonul de încălzire și înaintarea, după caz, a propunerilor de îmbunătățire a programelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabile în cadrul acestor instituții publice	2023-2024	
38	Continuarea organizării seminarelor tematice, ședințelor de lucru cu Managerii energetici raionali, operatorii de centrale termice, administratorii instituțiilor publice, producătorii de biomasă etc. privind necesitatea utilizării centralelor termice pe biomasă precum și necesitatea reducerii consumurilor de energie în cadrul instituțiilor publice	2023-2024	AEE APL
39	Elaborarea și lansarea campaniilor de informare privind importanța utilizării altor resurse energetice alternative de producere a energiei termice (biomasă, cărbune, energie	15.09.2023	AEE

	electrică), unde este posibil din punct de vedere tehnic, în sensul reducerii consumului de gaze naturale. Elaborarea și lansarea campaniilor de informare privind măsurile necesare a fi întreprinse de cetățeni în scopul reducerii consumului de resurse energetice: izolarea termică a clădirilor, utilizarea termostatelor de ambianță, reducerea temperaturii interioare, etc..		
40	Implementarea măsurilor de eficientizare a consumului de energie în clădiri publice conform recomandărilor autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice (un Plan model de măsuri se prezintă în tabelul 11)	2023-2024	AEE APC Se recomandă APL

Tabelul 10 descrie măsurile de reducere și atenuare a impactului în caz de limitare a furnizării gazelor naturale a fi întreprinse de autoritățile responsabile desemnate conform acestuia, cât și volumul gazelor naturale a fi reduse/ suplinite.

Tabelul 10. Măsuri de reducere și atenuare a impactului limitării gazelor naturale

Nr.	Măsuri de reducere a consumului de gaze naturale	Gaze naturale estimate a fi reduse/suplinite, mil. m ³	Autorități/entități competente
1	Monitorizarea, verificarea și asigurarea zilnică a consumului rațional de resurse energetice și asigurarea menținerii temperaturii interioare recomandate în cadrul clădirilor de către persoana desemnată responsabilă, conform Planului model prezentat în tabelul 11, rezultând o reducere medie a consumului de energie cu 10% pentru clădirile publice și comerciale	20	APP Cancelaria de Stat APC Se recomandă APL
2	Informarea regulată, prin toate sursele de comunicare, a consumatorilor finali în vederea reducerii consumului de resurse energetice și menținerea unui nivel minim necesar a consumului pe întreg sezonul de încălzire, ceea ce va asigura o reducere de 4%	12	AEE, Ministerul Energiei
3	Reconectarea și utilizarea în cadrul instituțiilor publice a centralelor termice care funcționează pe biomasă, în mod exclusiv	7	Se recomandă APL
4	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de masă lemnoasă (în limita volumelor de tăieri autorizate pentru perioada respectivă) și cărbune pentru sezonul de încălzire 2023-2024 pentru populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea și luarea de măsuri în vederea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a masei lemnoase și cărbunelui	60	Ministerul Mediului Agenția „Moldsilva” ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” ÎS „Calea Ferată din Moldova” Întreprinderile municipale de întreținere și amenajare a spațiilor verzi Se recomandă APL Sectorul privat
5.	Reducerea temperaturii agentului termic livrat în cadrul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică cu până la 10%, în condițiile respectării valorilor minime normate	13	SA „Termoelectrica” SA „CET Nord”
6	Trecerea consumatorilor întreruptibili, în termeni cât mai restrânși la producerea energiei electrice și termice din surse alternative de combustibil	10	ICS ”Moldova-Zahar” SRL; IM “Südzucker Moldova” SA
7	Utilizarea stocurilor de gaze naturale create în	112	Titular al obligației de

	conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 2022/1032		stocare gaze naturale desemnat de Guvern
8	Utilizarea stocurilor de gaze naturale create în perioada precedentă de SA „Energocom” în baza Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD ratificat, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale” (<i>stocuri de gaze naturale estimate a fi disponibile la 01.10.2023, conform estimărilor efectuate de SA „Energocom” la situația din 01.05.2023</i>)	125	SA „Energocom” SA „Moldovagaz”
9	Trecerea Termoelectrica (CET sursa 1) la funcționarea combinată pe bază de păcură 50% și gaze naturale 50%	116,8	SA „Termoelectrica”
10	Utilizarea stocurilor de gaze naturale din rețelele de transport gestionate de operatorii sistemului de transport licențiați	14	Moldovatransgaz” SRL „Vestmoldtransgaz” SRL SA „Moldovagaz” SA „Energocom”
11	Accesarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD (ciclul nr. 2), în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”	400	Ministerul Energiei SA „Energocom”
12	Utilizarea stocurilor de securitate de gaze naturale disponibile	45,6	SA „Energocom”
13	Reducerea temperaturii agentului termic, cu 10%, în încăperile administrative și cele de producție (sectoare de exploatare), fără a scădea sub nivelul minim necesar întru asigurarea condițiilor micro climatice favorabile	-	Cancelaria de Stat APC Se recomandă APL
14	Limitarea, la maxim, a temperaturii interioare în afara programului de lucru și în weekend, în condițiile respectării valorilor minime normate	-	Sector public Sector privat
15	Limitarea temperaturii interioare la 19 °C în cadrul hotelor, restaurantelor, clădirilor comerciale, publice, gospodării casnice	-	Sector public Sector privat
16	Trecerea consumatorilor la utilizarea combustibililor alternativi (biomasă, cărbune, păcură) și la surse alternative (generatoare electrice, etc.), unde este posibil din punct de vedere tehnic	-	Sector public Sector privat
17	Utilizarea la necesitate în cadrul instituțiilor medicale a unităților de generare a energiei electrice proprii	-	Ministerul Sănătății Se recomandă APL
18	Importul de energie electrică din SE al Ucrainei și din ENTSO-E, Europa Continentală	-	Participanții la piața energiei electrice
19	Achiziția energiei electrice și gazelor naturale din surse alternative	-	SA „Moldovagaz”; SA „Energocom”
20	Asigurarea alimentării consumatorilor prin intermediul altor scheme de aprovizionare cu energie electrică, decât cele tradiționale, funcție de noua configurație de consum	-	ÎS „Moldelectrica”

Persoana desemnată responsabilă conform acțiunii nr. 22 din tabelul 9 va asigura verificarea și asigurarea zilnică a consumului rațional de resurse energetice și asigurarea menținerii temperaturii interioare recomandate în cadrul clădirilor de către persoana desemnată responsabilă, conform Planului model prezentat în tabelul 11.

Tabelul 11. Plan model măsuri de eficientizare a consumului de energie în clădiri publice conform recomandărilor autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice

#	Obiective și măsuri	Responsabil	Perioada de implementare
---	---------------------	-------------	--------------------------

